

«Hvis Paul Steane hadde fått nok vann å drikke på sykehuset, ville han vært i live i dag.»

Da Amanda Steane mistet mannen sin, skrev hun bok om sykdomsforløpet. Nå reiser hun verden rundt for å fortelle historien, som har vakt stor oppmerksomhet i England.

Foto: Laila Berg

Vi lar studentene høre på Amanda Steane som foredragsholder for at de bedre skal forstå alvoret i den basale sykepleien. Vi ønsker å vise hvor viktig for eksempel en drikkelogg og kvalitetssikring av basale rutiner er. Alle vet at man dør uten væske. Men vet du hvor mye pasienten din har drukket i dag? Det viktige ved disse grunnleggende tingene blir

var bekymring for en mageblødning. Han ble på sykehuset i flere døgn mens de undersøkte ham for en rekke ting. Det første døgnet fikk han intravenøs væske, men han ble koblet fra dryppet til tross for at han fortsatt hadde diaré. I løpet av de neste dagene klarte han ikke å holde på verken mat eller drikke. Så begynte symptomene, i følge Amanda Steane.

i to døgn, til tross for at han fikk intravenøs væske. Amanda hadde tusen spørsmål. Hun hadde vært så bekymret for om Paul var alvorlig syk at hun ikke hadde rukket å tenke på om han hadde drukket tilstrekkelig med vann.

Blodpropp

Paul hadde nå fått en blodpropp i benet. Sykehuset skulle satt på oppstrammende strømper. Også det ble glemt. Det ble foreskrevet blodfortynnende mot proppen og han ble sendt hjem med støttestrømper.

Etter ett år med blodfortynnende avgjorde en lege at Paul skulle slutte med legemiddelet. Tre uker senere ble tærne blå. Denne gangen dro han til et annet sykehus. Der fikk han vite at han hadde fått blodpropp som et resultat av å ha sluttet med blodfortynnende. Han ble fem dager på sykehuset og fikk morfin mot smertene i tærne.

Annen gang

– Under det andre sykehusoppholdet ble jeg oppmerksom på at Paul begynte å klø igjen. Jeg snakket med en sykepleier om opplevelsen for ett år siden, men hun mente symptomene kunne komme av morfinen, forteller Amanda. Amanda trodde sykepleieren visste hva hun snakket om.

Etter et par dager var ikke Paul seg selv. Hun insisterte på at det skulle tas blodprøver som ville avdekke om det kunne være snakk om dehydrering. Hun ble avvist, men insisterte. Prøven bekreftet mistanken om nyresvikt. Amanda var rasende.

Paul fikk intravenøs væske og kom seg raskt. Han ble sendt hjem fra sykehuset. Smertene tiltok, og han fikk morfin. Amanda skrev brev til sykehussjefen, hvor hun fortalte om den dårlige behandlingen de hadde fått. Hun fikk ikke svar.

Paul måtte tilbake til sykehus for tredje gang. Nå for å amputere lilletåen. Amanda kontaktet alle som var involvert i operasjonen, inklusive sjefen.

– Han ble bedt om å fylle ut skjema for vanninntak og urin. Ikke bare var Paul dyslektiker, han var også forvirret på grunn av morfin. Hvordan skulle han kunne måle? Han hadde ingen måleinstrumenter. På grunn av morfin hadde han heller ikke oversikt over inntak av væske. Det som ligger i begrepet «grunnleggende sykepleie» er mat, vann, hygiene og verdighet. Det er grunnleggende for alle pasienter. Svikter systemet her, så hjelper det ikke, sier hun til studentene. Mange er tydelig grepet av historien.

Paul kom hjem og Amanda passet på at han fikk rikelig med drikke, men det var for sent. Han behøvde væske intravenøst. Hun tilkalte

ambulansse og ble lettet når de kom for å hente han, men samtidig redd. Hun fulgte ambulansen til sykehuset men ble bedt om å reise hjem igjen. Hun hadde ikke før kommet inn døren hjemme før telefonen ringte fra sykehuset. Paul hadde kollapset og han lå tilkoblet respirator. Dehydreringen hadde ført til multiorgansvikt. I tillegg hadde hjernen vært uten oksygen. Blodprøvene viste at han hadde hatt nyresvikt da han ble utskrevet fra sykehuset. De neste ti dagene lå han i koma.

Ikke ansvar

– Da det kom til dette punkt, ble det brukt tusenvis av kroner. Sykehuset gjorde alt for å redde livet hans. Det kunne han vært reddet med et glass vann, sier Amanda.

Hennes historie er svært krass kritikk mot de som har behandlet hennes mann, men sykehuset vekjente seg opprinnelig ikke noe ansvar. Blodprøvene som ble tatt, som viste dehydrering og nyresvikt ved utskrivelse, eksisterer ikke i sykehusets journal. Etter først å ha nektet, måtte sykehuset senere likevel innrømme ansvar for å ha oversett dehydrering ved utskrivningen. Dette førte til at de til sist fikk utbetalt et seks-sifret erstatningsbeløp.

– Hadde noen funnet ut hvem sykepleieren var, ville vedkommende fått sparken, sier Amanda. Etter få dager oppdaget Amanda en fryktelig

lukkt i sykerommet. Paul hadde fått medisiner som medførte redusert blodtilstrømning til ben og hender.

– Det er så sjokkerende. Den fryktelige lukten var råttent kjøtt. Når dynen ble løftet var Pauls føtter sorte.

Hun fikk sitte ved sengen hans, og hun satt der i ti dager. Hun fikk vite at han kanskje måtte amputere deler av begge beina.

Sykehuset så ingen annen utvei enn å amputere. Venstre legg og det meste av høyre fot ble fjernet.

Men problemene stoppet ikke. På grunn av komplikasjoner og pustebesvær ble det ny operasjon. Her og i forbindelse med anestesi ble stemmebåndene permanent skadet, og han kunne aldri mer snakke. Han satt i rullestol, synet var nedsatt. Paul var dypt ulykkelig og i løpet av 2001 begynte han å snakke om at han ikke ønsket å leve lenger.

– Han var livredd for hva som kunne skje hvis jeg ble borte, forteller Amanda.

Han ønsket å ha kontroll over sin egen død. I september fortalte han det til sønnene sine. Alle gråt. Etter alt han hadde vært gjennom, var det vanskelig for familie og venner å forstå at han ga opp. Livet hans var jo tross alt reddet.

I 2003 tok Paul en overdose med sine egne medisiner. ■

«Den konstante kløingen var det første jeg bet meg merke i.»

Amanda Steane

svært tydelig når vi hører Amandas historie, sier sykepleier og studentrådgiver i NSF, Morten Kristoffersen. Han engasjerte Amanda Steane for å snakke til sykepleierstudenter i Bergen i mars.

Dehydrering

Paul Steane fikk revmatisme i slutten av tjuetårene, og han utviklet diabetes i 1996. På grunn av ulike medisiner fikk han etter hvert mindre mageproblemer og dro til sykehus i Coventry i 1999.

Han hadde blod i avføringen og diaré, og det

– Den konstante kløingen var det første jeg bet meg merke i. Paul klødde over det hele, det var femte dagen etter innleggelsen. En dag han satt på sengen rett ovenfor meg og snakket, besvimte han, forteller Amanda til forsamlingen av sykepleierstudenter.

I våken tilstand var han forvirret, og det forverret seg i løpet av kort tid. På grunn av strenge besøksrutiner på sykehuset hadde pårørende besøkstid kun en time om dagen.

Legene på sykehuset i Coventry fant ikke ut hva som feilte Paul. På grunn av dehydreringen ble Paul værende i tre uker. Det var kritisk